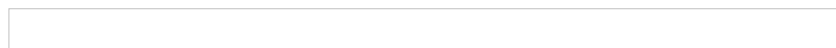

Przenieś się w czasie i przeżyj historię na własne oczy!

Data publikacji: 25.02.2021 7:30

Szańce – system XVI-wiecznych fortyfikacji na granicy polsko-czesko-słowackiej

Od lat Gminny Ośrodek Kultury, Promocji Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej wspólnie z Góraliskim Centrum Informacji Turystycznej w Mostach u Jablunkova (Republika Czeska) z powodzeniem realizują wspólne projekty transgraniczne, które opierają się na niepowtarzalnych atrakcjach turystycznych pogranicza oraz na unikatowości Trójstyku, czyli miejsca gdzie spotykają się trzy granice: polska, czeska i słowacka.

Fortyfikacje Szańce w Mostach u Jablunkova, fot. gotic.cz

Nie inaczej było w 2020 roku, kiedy to uzyskano dofinansowanie na realizację projektu pt. **Fortyfikacje Szańce - wspólna historia, która łączy do dzisiaj**. Tym razem partnerzy projektu postawili na wykorzystanie fenomenu wspólnej historii, która od kilkuset lat łączy te ziemie, a namacalnym tego przykładem są pozostałości dobrze zachowanych do dnia dzisiejszego XVI – wiecznych **obwarowań obronnych** w Mostach u Jablunkova oraz koniakowskiego *Woligo Szańca*, gdzie dzisiaj znajduje się przysiółek Szańce i Centrum Pasterskie.

Szaniec Jabłonkowski to typowy przykład obwarowań obronnych górskiej przełęczy. Należy do unikatowych zabytków tego rodzaju, których na próżno szukać w Czechach, czy nawet w Europie.

Szańce to system obronny, budowany na południowej i południowo-wschodniej granicy Śląska w okresie od XVI do XIX wieku, a znajduje się na obszarze trzech państw – Republiki Czeskiej, Słowacji i Polski. Skoncentrowany jest zwłaszcza w obszarze Przełęczy Jabłonkowskiej (550 – 605 m n.p.m.). Już od pradziejów prowadziła tędy droga kupiecka, która w średniowieczu nazwana była szlakiem miedzianym dzięki właśnie miedzi, która stanowiła wówczas dominujący artykuł przewozowy. Transportowano ją z kopalni w górnych Węgrach przez Śląsk i dalej do całej Europy.

Wraz z nasilającym się zagrożeniem wojskowym, od XVI wieku przeważało strategiczne i wojskowe znaczenie terenu nad handlowym. Początkowym impulsem do rozpoczęcia budowy elementów obronnych było zagrożenie tureckimi najazdami w pierwszej połowie XVI wieku. W 1621 roku pojawia się pierwsza wzmianka o budowie fortyfikacji Wielkiego Szańca w Mostach koło Jablunkowa.

Stopniowo dobudowano mniejsze elementy obronne w okolicy, co w wyniku utworzyło jedną całość. Wówczas powstał także Woli Szaniec w Koniakowie, który stanowił punkt obserwacyjny oraz obronny. Dzisiaj po tym miejscu pozostała nazwa koniakowskiego przysiółka – Szańce. W miejscu tym zlokalizowane jest obecnie Centrum Pasterskie oraz okoliczne zabudowania. W sumie na południowej i południowo-wschodniej granicy Śląska zbudowano fortyfikacje w osiemnastu miejscach, m.in. obecne miejscowości Hřčava i Bukovec w Czechach, czy słowacki Svrčinovec.

Dzisiaj można zwiedzać zarówno same fortyfikacje, jak i nowopowstały budynek Centrum Zwiedzania Fortyfikacji Szańca, gdzie dowiemy się m.in. jakiej broni używano w tamtych czasach, jakie znaczenie miała muzyka oraz które budynki wchodziły w skład systemu obronnego. www.gotic.cz

Z tego miejsca koniecznie trzeba się wybrać także do zabytkowego budynku GOK w Istebnej, gdzie mieści się Punkt Informacji Turystycznej, w którym można uzyskać informacje na temat atrakcji turystycznych pogranicza, ale także o ciekawej historii tego regionu. www.istebna.eu

Celem podstawowym projektu pt. **„Opevnění Šance - společná historie, která spojuje dodnes / Fortyfikacje Szańce - wspólna historia, która łączy do dzisiaj”** jest wzrost liczby odwiedzin regionu Trójstyku i wspierania promocji obszaru gmin partnerskich: Mosty u Jablunkova i Istebna. Celem współpracy partnerskiej jest także udostępnienie i rozwój atrakcji turystycznych czesko - polsko - słowackiego obszaru Trójstyku poprzez realizację wspólnego produktu i z wykorzystaniem niepowtarzalnego, historycznego i kulturalnego dziedzictwa regionu jakim jest system fortyfikacji Szańce.

Na ten moment zrealizowano następujące działania projektowe:

- wykonanie 2 rzeźb – ławek przedstawiających sylwetki koronczarki i bacy, które wiosną br. staną w istebniańskim parku i punkcie widokowym oraz ramy do robienia zdjęć po stronie czeskiego partnera,
- zakup 10 ekspozytorów z karteczkami promocyjnymi opisującymi atrakcje Trójwsi Beskidzkiej i gminy Mosty u Jablunkova, które znajdują się w obiektach turystycznych na terenie regionu,
- zakup 2 wewnętrznych stojaków promocyjnych na foldery i ulotki,
- zakup 4 zewnętrznych gablot informacyjnych na plakaty i ogłoszenia do miejsc wzmożonego ruchu mieszkańców i turystów,
- zakup gadżetów promocyjnych,
- w trakcie jest przygotowanie dwujęzycznego foldera na temat Fortyfikacji Szańce w regionie Trójstyku polsko-czesko-słowackiego wraz z wyznaczonymi trasami samochodową i rowerową.

Ze względu na zmiany wynikające z ogólnoświatowej epidemii wirusa Covid-19 przesunęły się zadania związane z wyjazdowym zwiedzaniem fortyfikacji Szańce i Centrum Pasterskiego przez dzieci szkolne z obu krajów, czy konferencja w nowym budynku Centrum Zwiedzania Fortyfikacji w Mostach u Jablunkova. Zadania te planowane są do realizacji wiosną tego roku. Jeśli obostrzenia na to nie pozwolą, wydarzenia odbędą się w wersji online.

Już dzisiaj serdecznie zapraszamy do odwiedzania pięknego regionu pogranicza Trójstyku polsko-czesko-słowackiego zlokalizowanego w Beskidach.

Realizowane w ramach projektu „Opevnění Šance - společná historie, která spojuje dodnes / Fortyfikacje Szańce - wspólna historia, która łączy do dzisiaj” o numerze identyfikacyjnym CZ. 11.2.45/0.0/0.0/16_010/0002274 finansowanego z Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Śląsk Cieszyński - Těšínské Slezsko w ramach funduszy Programu Interreg V-A Republika Czeska - Polska Przekraczamy Granice 2014 – 2020.

Kontakt:

Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej
43-470 Istebna 68
tel/fax +48 33 855 61 58, +48 516 195 614
promocja@istebna.eu

Artykuł sponsorowany